

VIERING VAN DE ZONDAG IN DE MARANATHAKERK
zondag 14 oktober 2018, 21e na Pinksteren, in de herfst
voorganger: ds. Martine Nijveld

Deze zondag is door de Protestantse Gemeente uitgeroepen tot Armoedezondag.
Bij de uitgang krijgt u de signaleringsbrochure mee van de Haagse diaconie getiteld Armoede in Den Haag.
Waarin we o.a. lezen dat in onze stad 20 % van de kinderen opgroeit in armoedige omstandigheden.
De diaconie vraagt zeker ook onze aandacht hiervoor,
omdat het thema niet hoog op de politieke agenda lijkt te staan op dit moment.
Bijzonder is dat het evangelielezing ons vandaag stilzet bij rijkdom.
Dat zal te denken geven.

Preek

Na de dienst krijgt u de haagse diaconale armoedebrochure mee.
Waarin u o.a. kunt lezen:
Armoede is altijd relatief, maar dat wil niet zeggen dat armoede geen probleem is in ons land.
Armoede heeft gevolgen voor je psychische en emotionele welbevinden.
Armoede zorgt voor een gebrek aan eigenwaarde, voor schaamte en een gevoel van machteloosheid.
Daaronder kunnen mensen meer lijden dan onder geldgebrek.
Armoede is niet mee kunnen doen,
armoede gaat over kinderen uit armere gezinnen die minder hoog aangeslagen worden.
Aandacht voor armoede.

En dan lezen we vandaag uit Marcus
het verhaal dat in onze traditie
het verhaal is gaan heten van 'de rijke jongeling'.
Iemand komt bij Jezus
en vraagt hem wat hij moet doen om
deel te krijgen aan eeuwig leven,
aan kwaliteit van leven, niet van eens, van ooit,
van verre toekomst, van na de dood...
Om leven gaat het dat hier en nu begint,
leven met eeuwigheidswaarde.

Een mens met een groot
religieus verlangen komt bij Jezus.

En Jezus wijst hem
op de geboden:
je zult niet moorden,
je zult geen overspel begaan,
je zult niet stelen,
je zult niet met leugens getuigen,
je zult niet beroven,
eer je vader en je moeder.
Vragend naar eeuwig leven zet Jezus
hem in het sociale.
In het hier en in het nu.
Want, in de woorden van ons jaarthema, later is allang begonnen.
Het lijstje dat Jezus daarbij geeft
wijkt wat af
van het vaste rijtje,
zoals we dat uit de tien geboden, de Tien Woorden, kennen.

Opvallend (en anders) is dat hier twee keer een woord uit de bezitssfeer klinkt.

Je zult niet stelen
en je zult niet beroven, waarin je ook kunt horen
dat je een ander niet iets zult onthouden,
weigeren, zodat het haar/hem
aan iets ontbreekt.

Dat doe ik allemaal,
van jongs af aan, zegt die mens bij Jezus gekomen.
Een rechtvaardige, zoals we die ontmoeten in psalm 119 rijst hier op:
een mens die wandelt voor Gods aangezicht.

Eén ding ontbreekt je nog,
zegt Jezus,
ga heen,
zoveel je hebt,
verkoop het
en geef het aan de armen,
en je zult een schat in de hemel hebben;
en dan hierheen:
volg mij.

En dat kan hij niet,
treurig en bedroefd gaat hij heen:
en de aap komt
uit de mouw,
pas dan horen we het:
hij is iemand geweest die vele bezittingen heeft.
Een rijk mens.

Het ene ding dat de man ontbreekt,
blijken zijn vele bezittingen
te zijn.
Zijn
hebben en houden.
Hij houdt het liever bij wat hij heeft.

In de gedachten die we als voorgangers aangereikt kregen
bij deze armoedezondag lees ik wat
een armoededeskundige uit Iran, Majid Rahnema, zegt:
niet armoede is de afwijking,
maar rijkdom en bezit zijn buiten de orde
en een inbreuk op de menselijke solidariteit en gemeenschapszin.
Het gaat niet om
armoedebestrijding,
dat woord is misschien een verdoezeling
van wat eigenlijk zou moeten gebeuren: rijkdombestrijding.

Woorden die te denken geven. Zoals Deuteronomium het zegt:
het gaat om een ethiek van leven door te delen,
herverdeling van bezit en eigendom, vrijlating van slaven, herstel van onrecht.

Tegen wie hébben wordt gezegd:
wees vrijgevig, hou je hand niet op de eigen zak,
wees ruimhartig, tast diep in de buidel.
Leven vanuit het besef
dat het land de aarde het leven het goede
je gegeven zijn.
Dat woord 'het is je gegeven' is
een refrein in het boek Deuteronomium.
Het is niet ván jou,
het is je gegeven, gegeven
om samen te leven.

De rijke gaat weg,
treurig en bedroefd.
En Jezus kijkt om zich heen:
wat is het moeilijk voor rijken om
het koninkrijk van God
binnen te gaan.

De moed zou je na dit verhaal
in de schoenen kunnen zinken, je zou
bij de pakken neer kunnen
gaan zitten.

Maar dat wil Markus voorkomen.

Petrus mengt zich:
met een stevige tegenstelling zet hij neer
dat het wél kan, loslaten, alles loslaten,
hij haakt aan bij wat Jezus zei:
bij God is het mogelijk!
Petrus zegt:
zie,
wij hebben alles losgelaten.
en zijn u gevolgd.
U moet in de vertaling in de liturgie eens kijken naar
de accentstreepjes die daar gezet zijn:
Zie, wíj,
wíj hébben alles losgelaten, wij zíjn u gevolgd.

En Jezus beaamt het
en voorziet de woorden van Petrus van zijn positieve
en ik zou willen zeggen haast humoristische commentaar.
Hij specificeert het alles dat achtergelaten is
omwille van het koninkrijk, omwille van het evangelie,
op de weg achter Jezus aan:
huis of broeders of zusters of moeder (of die erbij moet, daarover verschillen de vertalingen)
of vader of kinderen of akkers...
En zegt dat je het honderdvoudig gecompenseerd krijgt:
huizen en broeders en zusters en moeders en kinderen en akkers.
Waar opvalt dat het woordje **of** in de reeks over het loslaten,
vervangen wordt door het woordje **en** in de reeks over het ontvangen.

Waar mensen beginnen met loslaten,
dit óf dat,
ontvang je een meervoud terug. Met eeuwigheidswaarde.
Je krijgt er ook vervolging bij, zegt Jezus, haast in een tussenzin.

Je zult voor gek verklaard worden, aangevallen op je zijn en doen, mensen houden
niet van dit soort profeten, van mensen die je stilzetten bij wat anders moet,
je zult als stoorzender gezien worden, men zal je negeren,
het zwijgen op willen leggen...

En zo worden in het evangelie twee manieren van leven getoond.
het ik van die ene die naar Jezus kwam
en weer ging...
En het wij van Petrus...

We zien die ene
die vast zit,
die met al zijn verlangen om mee te doen in de beweging van Jezus,
en met alle liefde waarmee Jezus hem aanziet,
toch niet van zijn plek komt.
Hij blijft zitten waar hij zit, houden wat hij heeft.
In een isolement.
Zijn rijkdom staat in tussen hem
en de ander, tussen hem en de Eeuwige.

En we zien Petrus, als woordvoerder van de leerlingen...
Die een andere weg laat zien: van delen, van loslaten.
En Jezus zegt tegen hem:
wie dat doet,
krijgt er een wereld bij,
krijgt er een wereldwijde gemeenschap bij,
een wereld aan mensen die elkaar als broeders en zusters willen ontmoeten,
een wereld aan mensen waarin je je zusters en broeders kunt zien,
huizen waarin je welkom bent, een aarde om te delen.
Wie loslaat,
de muren van ik, van bezit afbreekt,
ziet de ander, de anderen,
de mensen om zich heen, één grote mensenfamilie.

Het heeft een zekere humor dat in het lijstje
van wat je ontvangt als je gaat delen,
dat in dat lijstje
ineens de vaders niet meer voorkomen.
Ik weet niet of je er veel achter moet zoeken, maar vond het aardig
dat iemand bedacht dat dat zou kunnen zijn
omdat in die wereld van samen
iedereen één Vader heeft,
die God die goed is,
geen hoger en lager is daar,
we leven allemaal van de goedheid van die Ene,
onder die ene boog van Gods liefde,
als gelijken. Amen.